

ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У СОЦІОГУМАНІТАРНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ

Гусєва Н. Ю.

Бібліографічний опис: Гусєва Н. Ю. ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У СОЦІОГУМАНІТАРНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ // Якість освіти в умовах змін: наукові пошуки, педагогічна практика та предметні методики : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Кам'янець-Подільський, 2026. С. 153–156.

Видавець: ГО «Педагогічна платформа «Якість освіти»»

Оригінальні сторінки у збірнику: 153–156

УДК 378.147:37.091.33-027.22

Гусєва Наталія Юріївна,

кандидат історичних наук, доцент

Держаний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

Актуальність проблеми. Сучасна система вищої освіти розвивається в умовах цифровізації, глобалізації та впровадження компетентнісного підходу, що зумовлює необхідність оновлення змісту, форм і методів навчання. У цих умовах особливої актуальності набуває використання інтерактивних методів навчання, які забезпечують активну участь студентів в освітньому процесі, сприяють розвитку критичного мислення, комунікативних умінь, громадянської відповідальності та здатності працювати в команді. Особливо вагомим є їх застосування у викладанні соціогуманітарних дисциплін, оскільки саме вони формують світогляд, систему цінностей і соціальну компетентність майбутніх фахівців.

Мета тез полягає в аналізі освітнього потенціалу інтерактивних методів навчання у соціогуманітарній підготовці студентів, визначенні особливостей їх застосування, основних переваг, труднощів впровадження та значення для формування ключових компетентностей здобувачів вищої освіти.

Основний виклад матеріалу. Розвиток сучасного суспільства супроводжується швидкими змінами інформаційного простору, соціальних відносин і професійних вимог. За таких умов освіта має бути спрямована не лише на передачу знань, а й на формування здатності критично аналізувати інформацію, приймати обґрунтовані рішення, ефективно взаємодіяти з іншими та застосовувати набуті знання у практичній діяльності.

Особливе місце в реалізації цих завдань належить соціогуманітарним дисциплінам, які сприяють формуванню світоглядної культури, громадянської свідомості, моральної відповідальності та соціальної активності студентів. Водночас традиційні форми організації навчання вже не повною мірою

відповідають сучасним освітнім потребам. У зв'язку з цим дедалі більшого поширення набувають інтерактивні методи, що забезпечують активну взаємодію всіх учасників освітнього процесу та перетворюють навчання на спільний пошук знань і способів розв'язання навчальних проблем [1].

Інтерактивне навчання передбачає організацію освітнього процесу, у якій студенти є активними суб'єктами пізнавальної діяльності. Його сутність полягає у створенні умов для обговорення, аналізу, співпраці та самостійного формулювання висновків. На відміну від традиційної моделі, де домінує передавання готової інформації, інтерактивний підхід орієнтує студентів на активну участь у навчанні, розвиває навички комунікації, аргументації, критичного мислення та відповідального прийняття рішень.

У практиці викладання соціогуманітарних дисциплін використовується широкий спектр інтерактивних методів. Найбільш поширеними є дискусійні, ігрові та проєктні технології. Дискусійні методи (дебати, мозковий штурм, круглий стіл, робота в малих групах) сприяють розвитку критичного мислення, уміння аргументовано відстоювати власну позицію та поважати альтернативні погляди. Наприклад, дебати можуть використовуватися під час аналізу історичних або політичних подій, тоді як мозковий штурм є ефективним інструментом пошуку рішень актуальних суспільних проблем [1].

Не менш важливими є рольові та ділові ігри, а також симуляційні методи, що дозволяють моделювати професійні або соціальні ситуації. Їх використання забезпечує практичне застосування теоретичних знань, формує навички командної роботи, відповідальності та прийняття управлінських рішень. Наприклад, моделювання парламентських слухань або міжнародних переговорів дозволяє студентам краще зрозуміти механізми функціонування державних інституцій і політичних процесів.

Важливе місце посідають і проєктні технології, які передбачають самостійне дослідження певної проблеми, аналіз інформації та представлення отриманих результатів. Робота над навчальними проєктами розвиває дослідницькі, аналітичні та презентаційні компетентності, формує навички самоорганізації та ефективної взаємодії у групі.

Ефективність інтерактивних методів у викладанні соціогуманітарних дисциплін значною мірою зумовлена специфікою гуманітарного знання. Більшість суспільних явищ не має однозначного трактування, що створює умови для дискусії, аналізу різних підходів і формування власної аргументованої позиції. Саме тому інтерактивне навчання забезпечує не лише краще засвоєння теоретичного матеріалу, а й розвиток критичного мислення, рефлексії та здатності до конструктивного діалогу.

Практика використання інтерактивних методів свідчить про їх позитивний вплив на якість освітнього процесу. Вони підвищують навчальну мотивацію, активізують пізнавальну діяльність студентів, сприяють розвитку комунікативних, соціальних та лідерських компетентностей, формують навички співпраці та відповідального ставлення до результатів спільної роботи. Водночас інтерактивне навчання

створює сприятливий психологічний клімат, заснований на взаємній повазі, партнерстві та академічній доброчесності.

Разом із численними перевагами впровадження інтерактивних методів супроводжується певними труднощами. До основних із них належать необхідність високого рівня професійної підготовки викладача, значні витрати часу на підготовку занять, потреба у відповідному методичному забезпеченні, а також складність оцінювання індивідуального внеску студентів у результат групової роботи. Крім того, окремі здобувачі освіти можуть демонструвати недостатню готовність до активної взаємодії, що потребує поступового формування відповідної навчальної культури.

Попри зазначені виклики, інтерактивні методи залишаються одним із найбільш перспективних напрямів розвитку сучасної вищої освіти. Їх ефективність значною мірою залежить від професійної компетентності викладача, доцільності вибору методів відповідно до навчальної мети та створення відкритого освітнього середовища, у якому студенти мають можливість вільно висловлювати власні думки, аргументувати свою позицію та брати активну участь у навчальному процесі.

Практичне значення. Практична цінність дослідження полягає в узагальненні сучасних інтерактивних методів навчання та визначенні можливостей їх використання у викладанні соціогуманітарних дисциплін у закладах вищої освіти. Запропоновані підходи можуть бути використані під час розроблення навчальних занять, удосконалення методичного забезпечення дисциплін, підвищення навчальної мотивації студентів і розвитку їхніх професійних, комунікативних та громадянських компетентностей.

Висновки. Отже, інтерактивні методи навчання є важливим чинником модернізації сучасної вищої освіти та ефективним засобом реалізації компетентнісного та студентоцентрованого підходів. Їх застосування забезпечує перехід від репродуктивного засвоєння знань до активної пізнавальної діяльності, розвитку критичного мислення, комунікативної культури, креативності та громадянської відповідальності. Подальший розвиток інтерактивного навчання пов'язаний із ширшим використанням цифрових освітніх технологій, інтеграцією інноваційних методів у навчальні програми та постійним удосконаленням педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників.

Список використаних джерел

Інтерактивні методи навчання у вищій школі : монографія / Д.П. Антюшко, В.С. Володавчик, Л.І. Сєногонова та ін. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2022. 189 с. Режим доступу: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8988/2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y>